

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

ons kenmerk
Z/161297-322869

Op de op 3 december 2021 ontvangen aanvraag van Knaapen Renovatie en Onderhoud B.V. te Son en Breugel om een ontheffing krachtens artikel 3.3, eerste lid, en 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming voor (energetische) renovatiewerkzaamheden aan 65 woningen en 9 garages van Woonstichting Trudo in de Botenbuurt (Botterstraat, Loggerstraat, Schoenerstraat, Pinkstraat, St. Trudostraat, Sloepstraat en Schippershof) te Eindhoven.

plaats / datum
's-Hertogenbosch,
13 juli 2022

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,

De heer H. Janssen
Clustermanager

BESLUIT

Onderwerp

Op 3 december 2021 hebben wij van Knaapen Renovatie en Onderhoud B.V. een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wet natuurbescherming voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, dit als gevolg van (energetische) renovatie-werkzaamheden aan 65 woningen en 9 garages van Woonstichting Trudo, uit te voeren in de Botenbuurt (Botterstraat, Loggerstraat, Schoenerstraat, Pinkstraat, St. Trudostraat, Sloepstraat en Schippershof) te Eindhoven.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gelet op de overwegingen die zijn opgenomen in deze ontheffing,

- I. aan Knaapen Renovatie & Onderhoud B.V., Ekkersrijt 6036, 5692 GA te Son en Breugel, de gevraagde ontheffing te verlenen, op grond van artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 3.1, tweede lid, van de Wet natuurbescherming, voor het opzettelijk wegnemen van nestplaatsen van de:
 - **huismus** (*Passer domesticus*);
 - **gierzwaluw** (*Apus apus*);
 - artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wet natuurbescherming, voor vernielen van voortplantings- en rustplaatsen en het verstoren van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);voor de periode van 1 september 2022 tot en met 31 december 2025;
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze betrekking heeft op de soorten als bedoeld onder I, deel uitmaken van deze ontheffing;
- III. aan deze ontheffing voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 'voorschriften', en ook dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de deze ontheffing:
 - Quicksan, Econsultancy, kenmerk rapport 15588.012, versie D1, d.d. 15 oktober 2021;
 - Quicksan, Econsultancy, kenmerk rapport 13296.001, versie D2, d.d. 2 december 2021;
 - Aanvullend ecologisch onderzoek, Econsultancy, kenmerk rapport 13296.002, versie D3, d.d. 1 december 2021;
 - Activiteitenplan, Econsultancy, kenmerk rapport 13296.003, versie D1, d.d. 1 december 2021;
 - Memo Beantwoording verzoek om aanvullende gegevens, Econsultancy, kenmerk memo 13296.003, versie C1, d.d. 2 juni 2022;
 - Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
 - Bijlage 2: locatie(s) van de tijdelijke en permanente voorzieningen
 - Bijlage 3: meldingsformulier start werkzaamheden (zie voorschrift 1)

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden.

Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken.

Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar.

U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om zo'n voorlopige voorziening te vragen is, dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

INHOUDSOPGAVE

Besluit.....	2
Voorschriften.....	5
Procedurele overwegingen	8
Inhoudelijke overwegingen.....	9
1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming	9
1.1 <i>Beschermingsregimes</i>	9
1.2 <i>Interim omgevingsverordening Noord-Brabant</i>	9
2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep	10
2.1 <i>Aangevraagde activiteiten</i>	10
2.2 <i>Onderzoek soorten</i>	10
2.3 <i>Mogelijke effecten op beschermde soorten</i>	10
2.4 <i>Alternatievenafweging</i>	11
2.5 <i>Belang van de aanvraag</i>	12
2.6 <i>Mitigerende maatregelen en staat van instandhouding</i>	13
3. Conclusie.....	15
Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie.....	16
Bijlage 2. Locatie van de tijdelijke en permanente voorzieningen	17
Bijlage 3. Meldingsformulier start handelingen beschermde soorten	20

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

1. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden aanvangen bekend is, doch uiterlijk 2 weken voor aanvang van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Met werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van de verblijfplaatsen.
2. De ontheffinghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl indien bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of andere handelingen als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan deze ontheffing verbonden voorschriften.
4. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van deze ontheffing en de daaraan verbonden voorschriften, zodanig dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van deze ontheffing op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De ontheffinghouder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de mitigerende maatregelen uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 8) en de aanvullende gegevens van 2 juni 2022.
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecooloog te worden bijgehouden in een logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken en het plaatsen van de tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Dit logboek dient op verzoek van een toezichthouder direct te worden overhandigd.
9. De ontheffinghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen, voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden, van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven.
Dit ecologisch werkprotocol dient ter informatie aan ons te worden toegezonden, uiterlijk twee weken voor de start van de werkzaamheden, via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

Specifieke voorschriften

10. Ongeschikt maken gewone dwergvleermuis: Alle te renoveren gebouwen worden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken dient ten minste één week voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periode. De geschikte periode voor het ongeschikt maken is de periode september – half oktober. Op het moment van

¹ Wat wij hieronder verstaan staat in de toelichting op het aanvraagformulier:

https://www.brabant.nl/applicaties/producten/wet_natuurbescherming_ontheffing_beschermde_soorten_16411

- ongeschikt maken en de drie daaropvolgende dagen moeten de weersomstandigheden overeenkomen met de eisen die het vleermuisprotocol stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek doen naar zomerverblijfplaatsen.
11. Ongeschikt maken huismus: Woningen waar huismussen vastgesteld zijn dienen ongeschikt gemaakt te worden in de minst kwetsbare periode, zoals weergegeven in figuur 17 van het Kennisdocument 'Huismus' van BIJ12. Indien de wijze van ongeschikt maken voor huismussen ook effect heeft op vleermuizen dient bij het ongeschikt maken voor huismussen ook rekening gehouden te worden met kwetsbare periode van gewone dwergvleermuis, zoals benoemd in figuur 14 van het Kennisdocument 'Gewone dwergvleermuis' van BIJ12. Dit doordat de nestlocaties jaarrond gebruikt worden.
 - a. Ongeschikt maken middels afdichten openingen: Indien ten behoeve van het ongeschikt maken de invliegopeningen worden afgedicht, dient voorafgaand aan het ongeschikt maken gecontroleerd te worden of er huismussen aanwezig zijn om opsluiting te voorkomen. Enkel bij afwezigheid mogen openingen worden afgedicht. Indien de bebouwing tevens potentie heeft voor vleermuizen dienen hierbij exclusion voorzieningen te worden geplaatst voor de gewone dwergvleermuis, minimaal één exclusion voorziening dient op kruipafstand te zijn.
 - b. Ongeschikt maken middels verwijderen dakpannen: Indien ten behoeve van het ongeschikt maken dakpannen worden verwijderd, dienen de dakpannen zorgvuldig en onder ecologische begeleiding verwijderd te worden.
 12. Gierzwaluw: De werkzaamheden aan de woning waarin een gierzwaluwnest vastgesteld is (Schippershof 36), dient binnen eenzelfde buitenbroedseizoen volledig plaats te vinden, dus van start tot en met de afronding met oplevering permanente voorzieningen (mede ter plaatse van Schippershof 36).
 13. Controleronde vleermuizen: Voorafgaand aan de werkzaamheden, na het ongeschikt maken, dient een controlerende te worden uitgevoerd. Tussen het ongeschikt maken en de controleronde dienen ten minste drie dagen te zitten, zodat de vleermuizen tijd hebben de verblijfplaats te verlaten. De controleronde dient plaats te vinden in de actieve periode van vleermuizen, onder de juiste weersomstandigheden (conform het geldende Vleermuisprotocol). Er kan pas gestart worden na de expliciete toestemming van de ecooloog.
 14. Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk direct stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Zolang een vleermuis aanwezig is, mogen werkzaamheden niet worden uitgevoerd. Een deskundige dient hierbij geraadpleegd te worden.
 15. Verwijderen tijdelijke voorzieningen: de tijdelijke voorzieningen dienen in stand te worden gehouden totdat de permanente nest-, rust- of voortplantingsplaatsen gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiodes. Daarnaast mogen de tijdelijke voorzieningen pas verwijderd worden op het moment dat deze aantoonbaar niet in gebruik zijn door beschermde soorten. Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen vindt plaats buiten de meest kwetsbare periodes - dit zijn voor vleermuizen de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (15 oktober tot 1 april) - en voor broedvogels de broedperiode (1 maart tot half augustus). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecooloog.
 16. Afmetingen permanente vleermuisverblijfplaats: De permanente vleermuisverblijfplaatsen dienen minimaal 50 centimeter breed bij 80 centimeter hoog te zijn, zoals beschreven wordt in paragraaf 3.2 van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12, 2017). De oppervlakte van minimaal 50 centimeter breed bij 80 centimeter hoog kan gerealiseerd worden door kasten te schakelen of door een ander type kast te plaatsen.
 17. De tijdelijke en permanente voorzieningen dienen te allen tijde geschikt en toegankelijk te zijn voor de beschermde soorten. Daarom dienen de voorzieningen jaarlijks gecontroleerd te worden op functionaliteit en dient er, indien nodig, onderhoud gepleegd te worden.
 18. De ontheffinghouder, zijnde Knaapen Renovatie en Onderhoud B.V. te Son en Breugel, is verantwoordelijk voor het geschikt houden van de locatie voor dezelfde functies (nest, rust-

en voortplantingsplaatsen en zomer/paarverblijfplaatsen) voor de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis, zoals in deze ontheffing beschreven. Dit houdt in het bijzonder in dat genoemde ontheffinghouder verantwoordelijk is voor het op correcte wijze plaatsen van permanente voorzieningen voor de soort in de nieuwbouw volgens het Kennisdocument van huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis van BIJ12.

PROCEDURELE OVERWEGINGEN

Aanvraag

Op 3 december 2021 hebben wij van Knaapen Renovatie en Onderhoud B.V. een aanvraag voor een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) ontvangen. De aanvraag is op 2 juni 2022 aangevuld.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/161297.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) op grond van artikel 1.3 van de Wnb bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als dit aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

Voor de aspecten van de aanvraag waarvoor een ontheffing vanuit de Wnb is vereist hebben wij beoordeeld of de aanvraag volledig is en voldoende gegevens bevat. Wij zijn van oordeel dat de aanvraag voldoende informatie bevat voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een ontheffing is gevraagd.

Overige regelgeving

Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan gerelateerd aan soortenbescherming op grond van de Wnb en de daarbij behorende regelgeving niet betrokken. Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving kan daarom aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen.

Deze aanvraag is niet getoetst aan het onderdeel Natura 2000 van de Wnb. Mogelijk is hiervoor ook een vergunningplicht op grond van de Wnb aan de orde. Als dit het geval is dient de aanvrager ook deze bij de provincie aan te vragen.

INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN

1. Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Wet natuurbescherming zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Artikelen 3.1, 3.2 en 3.4 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. Artikelen 3.3 en 3.4 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de ontheffing.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Artikelen 3.5 en 3.6 van de Wnb hebben betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS ontheffing kunnen verlenen. De artikelen 3.8 en 3.9 geven de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een ontheffing.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Artikel 3.10 van de Wnb heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten en geeft de voorwaarden waaronder GS ontheffing kunnen verlenen.

Voor alle soorten geldt in alle gevallen de algemene zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb). Het gaat dan zowel om beschermd als onbeschermd dier- en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een ontheffing is verleend. Hierin wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In artikel 5.4 van de Wnb zijn gronden opgenomen waarop een verleende ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd. De ontheffing kan in elk geval worden ingetrokken als blijkt dat de ontheffinghouder zich niet houdt aan de voorschriften.

1.2 Interim omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben ten aanzien van soortbescherming aanvullende kaders vastgesteld. Deze zijn neergelegd in paragraaf 2.6.1 van de Interim omgevingsverordening Noord-Brabant. Voor bepaalde soorten en handelingen zijn vrijstellingen opgenomen.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

De aangevraagde activiteiten betreffen (energetische) renovatiewerkzaamheden uit te voeren aan 65 woningen en 9 garages van Woonstichting Trudo in de Botenbuurt (Botterstraat, Loggerstraat, Schoenerstraat, Pinkstraat, St. Trudostraat, Sloepstraat en Schippershof) te Eindhoven. De activiteiten zullen bestaan uit:

- vervangen dakpannen
- vervangen dakgoten en regenpijpen
- daken voorzien van nieuwe geïsoleerde dakplaten op het bestaande dakbeschoot
- plaatselijk repareren van metselwerk ter plaatse van de voorgevel
- de kozijnen en bitumineuze dakbedekking van de betreffende garages vervangen;
- bij 4 woningen bij-isolatie van de spouwmuren, het betreft Botterstraat 12, Sint Trudostraat 42 en 52 en Schippershof 34.

De ontheffinghouder geeft aan dat de planning is om eind september te starten met werkzaamheden (26-30 sep), met uitloop tot januari/februari het jaar erop.

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij aanvraag gevoegde rapportage 'Aanvullend ecologisch onderzoek' en de aanvullingen van 2 juni 2022.

Als vooronderzoek heeft een quickscan naar beschermde soorten plaatsgevonden.

In de quickscan staat ten aanzien van broedvogels waarvan het nest niet jaarrond beschermd is, dat geadviseerd wordt om de nestgelegenheden buiten het broedseizoen te verwijderen. Voor gierzwaluw, huismus en gebouwbewonende vleermuizen wordt aanvullend onderzoek benodigd geacht.

Het nader onderzoek naar huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis heeft plaatsgevonden in 2021, respectievelijk conform het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2017), het Kennisdocument Gierzwaluw (BIJ12, 2017) en op basis van het Vleermuisprotocol 2021.

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

In het plangebied zijn zeven nestlocaties van de huismus aangetroffen (Loggerstraat 35, 37, 39 en 41 en de Schippershof 34). Alle nesten bevinden zich onder de eerste rij dakpannen, met uitzondering van de Schippershof 34. Daar is een in- en uitvliegend individu waargenomen van onder de dakkapel.

Verder is één nestlocatie van de gierzwaluw aangetroffen ter hoogte van de regenpijp onder de dakgoot van Schippershof 36.

Daarnaast is met betrekking tot gewone dwergvleermuis vastgesteld:

- één zomerverblijf aan de Pinkstraat 2, op basis van één aantikkend individu onder de bovenste ramen van de woning;
- één zomerverblijf aan de Schoenerstraat 3, op basis van twee aantikkende individuen naast de open stootvoegen onder de ramen van de eerste verdieping;
- één zomerverblijf aan de Pinkstraat 3, op basis van één aantikkend individu ter hoogte van één van de open stootvoegen;

- één zomerverblijf aan de Loggerstraat 27, op basis van één uitvliegende gewone dwergvleermuis aan de linkerzijgevel vanonder de dakpannen van het pand;
- één zomer-/paarverblijfplaats aan de Sloepstraat 7, op basis van één aantikkend individu in de paarperiode en in de zomerperiode één invliegend individu invliegend onder de nokpan;
- één paarverblijf aan de Botterstraat 18, op basis van één baltsend individu en uitwerpselen;
- één zomerverblijfplaats, mogelijk binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (binnen geschakelde woonblok);
- twee paarverblijfplaatsen, mogelijk binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden (binnen geschakelde woonblok).

De aanvrager geeft aan dat door het uitvoeren van de activiteiten:

- zeven nestlocaties van de huismus
- één nestlocatie van gierzwaluw
- vier zomerverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis
- één zomer-/paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis
- één paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis
- mogelijk één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis
- mogelijk twee paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis,

worden beschadigd of vernield en vleermuizen worden verstoord. Deze verblijfplaatsen doen tevens mogelijk dienst als (milde) winterverblijfplaats voor enkele individuen van de gewone dwergvleermuis

Dit is een overtreding van de bepalingen zoals bedoeld in artikel 3.1, tweede lid, en artikel 3.5, tweede en vierde lid, van de Wnb.

2.4 Alternatievenafweging

Het project is locatie-gebonden vanwege de renovatie van het woonbezit van Woonstichting Trudo. Vanwege de ouderdom van de betreffende woningen is het niet gewenst om te kiezen om andere bebouwing te renoveren.

Een alternatieve inrichting waarbij minder effecten op beschermde fauna optreden is niet mogelijk. Bij de inrichting wordt bovendien rekening gehouden met de aangetroffen beschermde huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis door voorzieningen te realiseren in de nieuwe situatie.

Renovatie zonder wijzigingen aan te brengen aan de daken is geen haalbaar alternatief. Alleen inpandig verbouwen, waarbij de huidige verblijfplaatsen van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis gespaard worden, leidt niet tot voldoende verduurzaming. Bij de werkwijze worden maatregelen genomen om doden, verwonden en onnodige verstoring te voorkomen. De gekozen werkwijze en planning brengen de gunstige staat van instandhouding niet in het geding en beperken de verstoring tot een minimum. De voorgestelde maatregelen zorgen voor het voldoen aan de zorgplicht en zorgvuldig handelen.

Er zal geen sprake zijn van gefaseerd werken, de bebouwing zal in de minst kwetsbare periode ongeschikt gemaakt worden (september – half oktober) en na het ecologisch vrijgeven van de bebouwing zullen alle werkzaamheden achter elkaar uitgevoerd worden. Volgens de aanvrager is de planning om eind september te starten met werkzaamheden (26-30 sep), met uitloop tot januari/februari het jaar erop. Hiermee vinden de werkzaamheden plaats volledig buiten het broedseizoen, dus buiten de periode dat de gierzwaluw in Nederland verblijft en broedt, en wordt ongeschikt gemaakt in de minst kwetsbare periode voor gewone dwergvleermuis.

In het onwaarschijnlijke geval dat de werkzaamheden dusdanig uitlopen dat deze in het broedseizoen (maart – half augustus) zullen plaatsvinden, zullen voorafgaand aan de terugkomst van gierzwaluw uit

het zuiden (vóór half april) in totaal vijf tijdelijke gierzwaluwkasten conform de eisen uit het Kennisdocument gierzwaluw opgehangen worden (BIJ12, versie juli 2017). De bebouwing zal dan voorafgaand aan de start van het broedseizoen volledig ongeschikt gemaakt worden voor broedvogels, waaronder gierzwaluw.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de kwetsbare periodes van huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis. Voornemen is om het ongeschikt maken van de bebouwing voor de gewone dwergvleermuis buiten de kwetsbare winterperiode, namelijk de periode van november – maart, uit te voeren. De werkzaamheden aan en nabij de woningen die in gebruik zijn als nestlocatie door huismus zullen volledig uitgevoerd worden buiten de kwetsbare broedperiode, zijnde de periode maart tot en met augustus (mits in september geen sprake is van late vervolglegels van de huismus). De werkzaamheden aan de woning die in gebruik is als nestlocatie voor gierzwaluw zullen volledig uitgevoerd worden buiten de kwetsbare broedperiode, zijnde de periode half april tot half augustus (mits eind augustus geen sprake is van late broedsels van de gierzwaluw). Ook zullen geen werkzaamheden aan de buitenzijde van de woningen worden uitgevoerd tijdens vorstperiodes.

Gezien het bovenstaande is ons gebleken dat er geen redelijke alternatieven mogelijk zijn, die zouden leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee dan ook voldoende onderbouwd.

2.5 Belang van de aanvraag

De ontheffing is gevraagd op grond van het belang 'de volksgezondheid of openbare veiligheid' en 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 3.3, vierde lid, onder b en 3.8, vijfde lid, onder b, van de Wnb.

Woonstichting Trudo is voornemens de woningen binnen de onderzoekslocatie te verduurzamen (Prestatieafspraken 2019 / CO₂ neutraal 2050). Bij de gerenoveerde woningen zullen de daken en muren veel beter geïsoleerd worden dan in de huidige situatie het geval is. De woningen voldoen niet meer aan de eisen van de huidige tijd. Door de slechte staat van de woningen kunnen vochtproblemen ontstaan. Hoewel vochtproblematiek niet direct leidt tot acuut gevaar voor de volksgezondheid op de korte termijn, vormt dit op de lange termijn wel een ernstig gevaar voor de volksgezondheid, doordat vochtproblematiek leidt tot schimmelvorming alsmede de aanwezigheid van huisstofmijt. Door de oude woningen te renoveren, waarbij materialen worden gebruikt conform de huidige gestelde bouwtechnische eisen, wordt voorzien in het realiseren van woningen met een gezond binnenklimaat voor bewoners.

Daarnaast zal door renovatie van de woningen het energielabel veel lager worden en daarmee ook het energieverbruik en de energiekosten. De afname aan energieverbruik zal op zijn beurt leiden tot een afname aan CO₂-productie en daarmee een bijdrage leveren aan het tegengaan van de negatieve effecten van de klimaatverandering.

Klimaatverandering kan tot gevolg hebben, dat soorten zich verplaatsen ten gevolge van verandering en/of ongeschikt worden van habitat, dat soorten uitsterven en dat veranderingen in de voedselketen optreden. Hoewel het tegengaan van de effecten van het broeikas effect een mondiale aangelegenheid is, is de ontwikkeling van en het streven naar reductie van emissies voor ieder individueel land een belangrijk politiek thema. Wil op mondiaal niveau de problematiek van het broeikas effect worden aangepakt, dan zal ook op nationaal en lokaal niveau dienen te worden geïnvesteerd. Het onderhavige project vormt een onderdeel van een dergelijke investering.

De nadelige effecten van het broeikas effect zijn divers. Zonder maatregelen om de effecten een halt toe te roepen dan wel te minimaliseren, zullen de consequenties voor veel dieren en planten een desastreuze uitwerking hebben met als worstcase scenario het (lokaal) uitsterven tot gevolg. Door het klimaatprobleem bij de bron aan te pakken (vermindering uitstoot broeikasgassen) kunnen hier op den duur velerlei soorten baat bij hebben.

Gelet op de naar voren gebrachte omstandigheden zijn wij van oordeel dat het de belangen voldoende onderbouwd zijn om de ontheffing te kunnen verlenen.

2.6 Mitigerende maatregelen en staat van instandhouding

In het activiteitenplan (hoofdstuk 8) en de aanvullende gegevens van 2 juni 2022 is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen. In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen:

- Ongeschikt maken:
 - Huismus: De werkzaamheden aan betreffende bebouwing (Schippershof 33, 34 en Loggerstraat 35, 37, 39 en 41) vinden plaats buiten de broedperiode van huismus (maart tot en met augustus, in het geval van late vervolglegels tevens september) en buiten vorstperioden. In de omgeving zijn op dat moment tijdelijke kasten beschikbaar welke dienst kunnen doen als alternatieve verblijfplaats. Ongeschikt maken voor de huismus wordt daarom niet noodzakelijk geacht.
 - Gierzwaluw: Door de werkzaamheden is er geen risico op verwonden of doden van dieren, aangezien de werkzaamheden dusdanig uitgevoerd worden dat deze plaatsvinden buiten het broedseizoen van gierzwaluw. Het broedseizoen van gierzwaluw duurt van half april tot en met half augustus (eind augustus in het geval van late broedsels). Ongeschikt maken voor de gierzwaluw wordt daarom niet zinvol geacht.
 - Gewone dwergvleermuis: Alle woningen en garages worden in de minst kwetsbare perioden (cumulatief september – half oktober) ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken van de bebouwing bestaat uit het plaatsen van steigerdoek over/onder dak-randen of het plaatsen van latten onder dakranden, met op diverse plekken 'exclusion flaps'. Ter plaatse van stootvoegen of overige kleine openingen worden exclusion flaps geplaatst.
- Controleronde:
 - Gewone dwergvleermuis: Na het ongeschikt maken van de bebouwing dient een wachttijd van op zijn minst drie aaneengesloten nachten (onder gunstige weeromstandigheden) te worden aangehouden om de eventueel nog aanwezige dieren in de gelegenheid te stellen te vertrekken. Vervolgens zal een controleronde door een ter zake kundige plaatsvinden om te bepalen of de vleermuizen daadwerkelijk vertrokken zijn, waarna de bebouwing vrijgegeven kan worden.
- Tijdelijke voorzieningen:
 - Huismus: zeven tweevoudige nestplaatsen, type HMT2 van Unitura of vergelijkbare kasten)
 - Gierzwaluw: Indien benodigd vijf tijdelijke gierzwaluwkasten conform de eisen uit het Kennisdocument gierzwaluw
 - Gewone dwergvleermuis: 36 tijdelijke vleermuiskasten, type VMT1 van Unitura of vergelijkbare kasten
- Permanente voorzieningen:
 - Huismus: plaatsen van 14 houten nestkasten in de isolatiekern aan de gootzijde van hoekwoningen (minimaal maat is 15 centimeter bij 8 centimeter)
 - Gierzwaluw: vijf inbouwstenen, type GZP2 van Unitura of vergelijkbaar

- Gewone dwergvleermuis: 36 inbouwkasten, type VMPPM1 van Unitura of een vergelijkbare kast

De locaties van de tijdelijke en permanente voorzieningen zijn weergegeven in bijlage 2.

De voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Wij nemen in aanvulling op deze maatregelen extra voorschriften op. Het betreft de volgende aanvullende mitigerende maatregelen:

- *Ongeschikt maken gewone dwergvleermuis*: Alle te renoveren gebouwen worden ongeschikt gemaakt. Het ongeschikt maken dient ten minste één week voorafgaand aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare periode. De geschikte periode voor het ongeschikt maken is de periode september – half oktober. Op het moment van ongeschikt maken en de drie daaropvolgende dagen moeten de weersomstandigheden overeenkomen met de eisen die het vleermuisprotocol stelt voor de weersomstandigheden tijdens het onderzoek doen naar zomerverblijfplaatsen. Dit voorschrift wordt opgenomen om te borgen dat de vleermuizen daadwerkelijk zullen uitvliegen na het ongeschikt maken en om te borgen dat ze onder gunstige weersomstandigheden een andere verblijfplaats kunnen zoeken.
- *Ongeschikt maken huismus*: Woningen waar huismussen vastgesteld zijn dienen ongeschikt gemaakt te worden in de minst kwetsbare periode, zoals weergegeven in figuur 17 van het Kennisdocument 'Huisumus' van BIJ12. Indien de wijze van ongeschikt maken voor huismussen ook effect heeft op vleermuizen dient bij het ongeschikt maken voor huismussen ook rekening gehouden te worden met kwetsbare periode van gewone dwergvleermuis, zoals benoemd in figuur 14 van het Kennisdocument 'Gewone dwergvleermuis' van BIJ12. Dit doordat de nestlocaties jaarrond gebruikt worden.
 - Ongeschikt maken middels afdichten openingen: Indien ten behoeve van het ongeschikt maken de invliegopeningen worden afgedicht, dient voorafgaand aan het ongeschikt maken gecontroleerd te worden of er huismussen aanwezig zijn om opsluiting te voorkomen. Enkel bij afwezigheid mogen openingen worden afgedicht. Indien de bebouwing tevens potentie heeft voor vleermuizen dienen hierbij exclusion voorzieningen te worden geplaatst voor de gewone dwergvleermuis, minimaal één exclusion voorziening dient op kruipafstand te zijn.
 - Ongeschikt maken middels verwijderen dakpannen: Indien ten behoeve van het ongeschikt maken dakpannen worden verwijderd, dienen de dakpannen zorgvuldig en onder ecologische begeleiding verwijderd te worden.
- *Gierzwaluw*: De werkzaamheden aan de woning waarin een gierzwaluwnest vastgesteld is (Schippershof 36), dient binnen eenzelfde buitenbroedseizoen volledig plaats te vinden, dus van start tot en met de afronding met oplevering permanente voorzieningen (mede ter plaatse van Schippershof 36). Dit omdat het slecht één woonadres betreft en het een renovatie betreft waardoor het in de planning werkbaar is. Ongeschikt maken is niet wenselijk omdat het een renovatie betreft en de gierzwaluw erg honkvast is.
- *Controlerende vleermuizen*:
- Voorafgaand aan de werkzaamheden, na het ongeschikt maken, dient een controlerende te worden uitgevoerd. Tussen het ongeschikt maken en de controlerende dienen ten minste drie dagen te zitten, zodat de vleermuizen tijd hebben de verblijfplaats te verlaten. De controlerende dient plaats te vinden in de actieve periode van vleermuizen, onder de juiste weersomstandigheden (conform het geldende Vleermuisprotocol). Er kan pas gestart worden na de expliciete toestemming van de ecooloog. Dit voorschrift wordt opgenomen omdat vleermuizen bij onjuiste weersomstandigheden mogelijk niet uitvliegen waardoor de bebouwing onterecht vleermuisvrij kan worden verklaard.

- Indien tijdens de werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen, dient het werk direct stopgezet te worden totdat de vleermuizen uit zichzelf vertrokken zijn. Zolang een vleermuis aanwezig is, mogen werkzaamheden niet worden uitgevoerd. Een deskundige dient hierbij geraadpleegd te worden.
- *Verwijderen tijdelijke voorzieningen:* de tijdelijke voorzieningen dienen in stand te worden gehouden totdat de permanente nest-, rust- of voortplantingsplaatsen gerealiseerd en beschikbaar zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met de gewenningsperiodes. Daarnaast mogen de tijdelijke voorzieningen pas verwijderd worden op het moment dat deze aantoonbaar niet in gebruik zijn door beschermde soorten. Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen vindt plaats buiten de meest kwetsbare periodes - dit zijn voor vleermuizen de kraamperiode (half mei tot half juli) en de winterperiode (15 oktober tot 1 april) - en voor broedvogels de broedperiode (1 maart tot half augustus). De kasten mogen enkel verwijderd worden onder begeleiding van een ecooloog.
- *Afmetingen permanente vleermuisverblijfplaats:* De permanente vleermuisverblijfplaatsen dienen minimaal 50 centimeter breed bij 80 centimeter hoog te zijn, zoals beschreven wordt in paragraaf 3.2 van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12, 2017. De oppervlakte van minimaal 50 centimeter breed bij 80 centimeter hoog kan gerealiseerd worden door kasten te schakelen of door een ander type kast te plaatsen. Dit voorschrift wordt opgelegd omdat de voorgestelde voorzieningen niet voldoen aan het Kennisdocument. Van kleine inbouwvoorzieningen is onvoldoende aangetoond dat ze bewezen effectief zijn.
- De tijdelijke en permanente voorzieningen dienen te allen tijde geschikt en toegankelijk te zijn voor de beschermde soorten. Daarom dienen de voorzieningen jaarlijks gecontroleerd te worden op functionaliteit en dient er, indien nodig, onderhoud gepleegd te worden. Dit voorschrift wordt opgelegd om de voorzieningen te allen tijde en op lange termijn toegankelijk en geschikt te houden.

Door het nemen van mitigerende maatregelen en de inrichting van het gebied na afloop van de werkzaamheden komt de gunstige staat van instandhouding van de huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis niet in het geding door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden.

3. Conclusie

Gelet op het voorgaande verlenen wij gevraagde ontheffing. De ontheffing wordt slechts voor de in het besluit genoemde soorten en beschreven activiteiten verleend. Deze ontheffing geldt alleen voor de activiteiten die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.

Aan deze ontheffing zijn voorschriften verbonden.

BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE

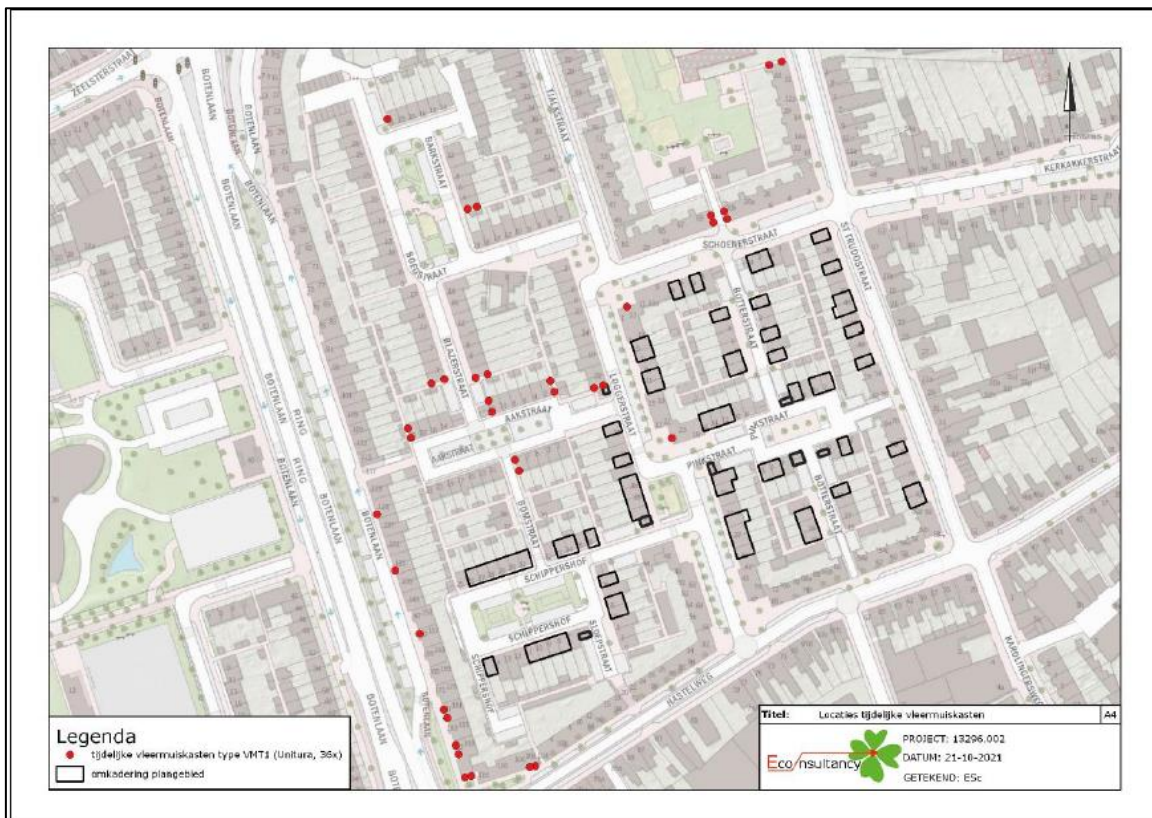

Figuur 1. Locatie plangebied. De activiteiten vinden plaats ter plaatse van de bebouwing met witte omlijning.

BIJLAGE 2. LOCATIE VAN DE TIJDELIJKE EN PERMANENTE VOORZIENINGEN

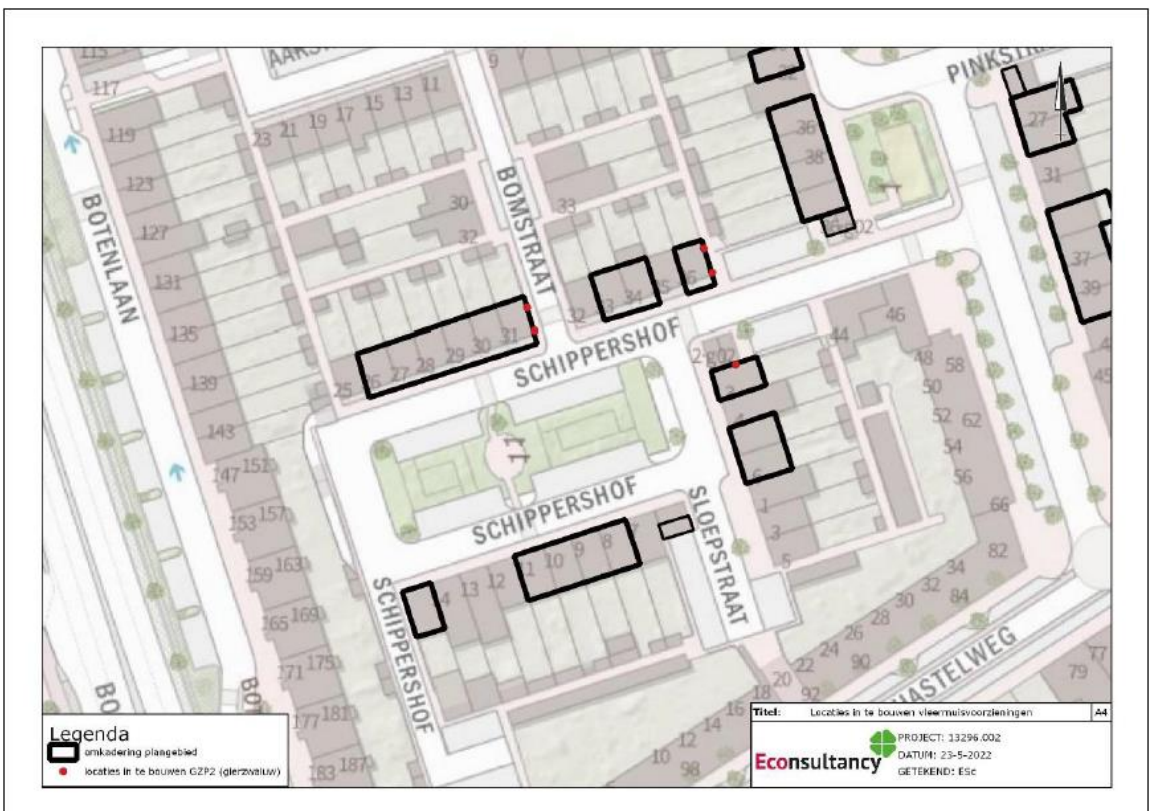
Figuur 2. Locatie van de tijdelijke voorzieningen huismus, type HMT2 van Unitura of vergelijkbaar.

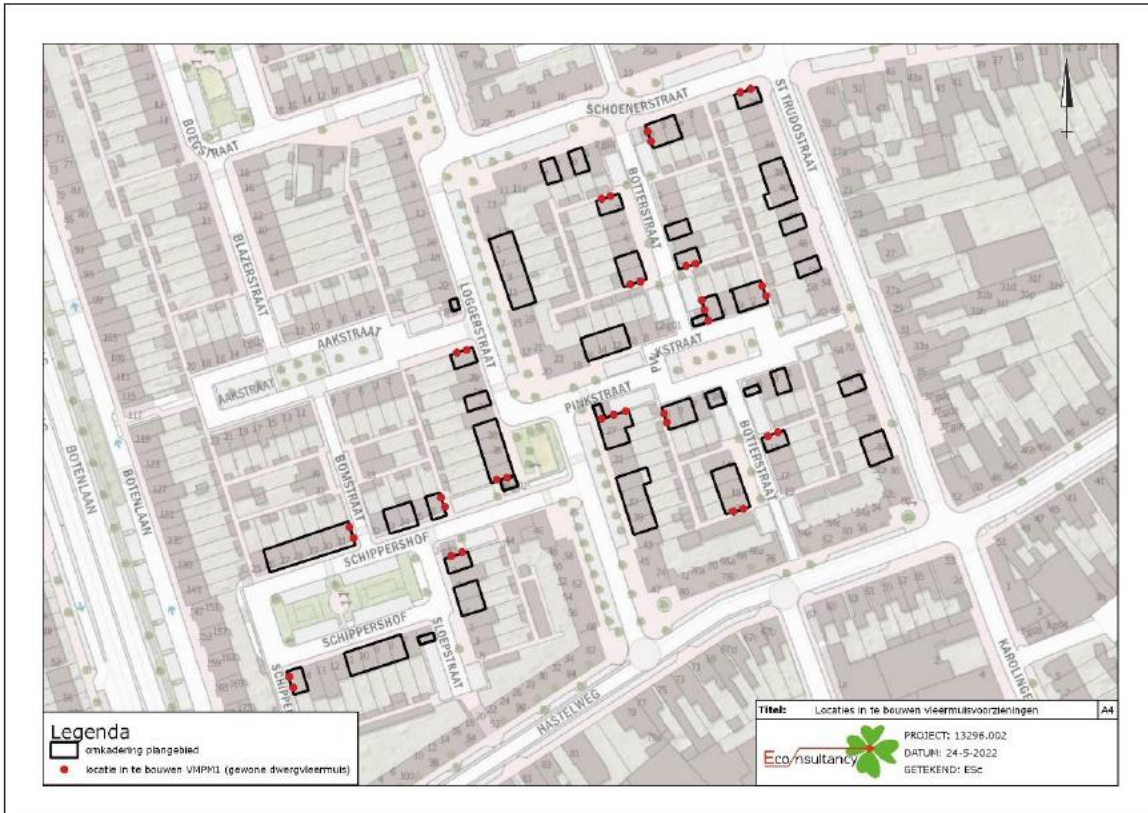
Figuur 3. Locatie van de tijdelijke voorzieningen gewone dwervleermuis, type VMT1 van Unitura of vergelijkbaar.

Figuur 4. Locatie van de permanente voorzieningen huismus, houten nestkasten in de isolatiekern aan de gootzijde van hoekwoningen (minimaal maat is 15 centimeter bij 8 centimeter).

Figuur 5. Locatie van de permanente voorzieningen gierzwaluw.

Figuur 6. Voorgestelde locatie van de permanente voorzieningen gewone dwergvleermuis.

BIJLAGE 3. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN

Meldingsformulier start handelingen ten aanzien van beschermde soorten
 Ontheffing Wet natuurbescherming, onderdeel beschermde soorten

Gegevens

Aanvraagnummer Z/161297
 Naam initiatief Renovatiewerkzaamheden Botenbuurt te Eindhoven
 Ontheffingsperiode voor de periode van 1 september 2022 tot en met 31 december 2025
 Ontheffinghouder Knaapen Renovatie & Onderhoud B.V.
 Naam aanvrager De heer B. Hermans
 Adres Ekkersrijt 6036
 PC-Woonplaats 5692 GA te Son en Breugel

Gegevens**werkzaamheden:**

Contactpersoon uitvoering
 werkzaamheden
 Telefoonnummer (vast)
 Telefoonnummer (mobiel)
 Ecoloog betrokken bij
 uitvoering (incl. tel. nr.)
 Locatie(s) werkzaamheden

Datum gereedkomen
 compensatiemaatregelen

Datum start
 werkzaamheden

Overzicht planning
 werkzaamheden

.....

.....

.....

Dit formulier dient zodra de aanvang van de handelingen met betrekking tot beschermde soorten bekend is, doch uiterlijk 2 weken van tevoren, te worden ingediend bij de Omgevingsdienst Brabant Noord

Retouradres	Omgevingsdienst Brabant Noord Email: info@odbn.nl	
--------------------	--	--

**KENNISGEVING WET NATUURBESCHERMING, Knaapen Renovatie & Onderhoud B.V.,
Renovatiewerkzaamheden Botenbuurt te Eindhoven, Z/161297**

Beschikking

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken bekend dat zij op 13 juli 2022 een ontheffing ingevolge artikel 3.3, eerste lid, en artikel 3.8, eerste lid, van de Wet natuurbescherming hebben verleend (kenmerk: Z/161297-322869) aan Knaapen Renovatie & Onderhoud B.V., Ekkersrijt 6036, 5692 GA te Son en Breugel voor de (energetische) renovatiewerkzaamheden aan 65 woningen en 9 garages van Woonstichting Trudo aan de Botenbuurt (Botterstraat e.o.) in de gemeente Eindhoven. De ontheffing is geldig voor de periode van 1 september 2022 tot en met 31 december 2025.

De aanvraag, het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 15 juli 2022 tot en met 25 augustus 2022 **6 weken ter inzage** bij de Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), telefoonnummer (088) 743 00 00. Het besluit is digitaal op te vragen via e-mail info@odbn.nl of te vinden op de website <https://www.brabant.nl/loket/vergunningen-meldingen-en-ontheffingen>.

Bezwaar

Bezwaren tegen dit besluit kunnen binnen zes weken na de bekendmaking van dit besluit worden ingediend bij:

Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC te 'S-HERTOGENBOSCH

Wij vragen u om op de linkerbovenhoek van de envelop het woord "bezwaarschrift" te vermelden. Het bezwaarschrift moet zijn voorzien van een handtekening, naam en adres van de indiener, de dagtekening en ons kenmerk van het besluit. Ook dient u een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar gericht is en de gronden van het bezwaar hierin op te nemen.

Daarnaast vragen wij u vriendelijk om een kopie van dit besluit bij te voegen. Kunt u ons ook uw telefoonnummer geven? De provincie kan dan, mocht dit nodig zijn, u bellen om samen de beste aanpak van behandeling van uw bezwaarschrift te bespreken.

Meer informatie over de behandeling van bezwaarschriften vindt u op www.brabant.nl/bezwaar. U kunt het secretariaat van de Hoor- en adviescommissie bereiken via telefoon (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Voorlopige voorziening

Bovenstaand besluit treedt in werking, ook al wordt een bezwaarschrift ingediend. Het is daarom mogelijk om gelijktijdig met of na het indienen van een bezwaarschrift een zogenaamde "voorlopige voorziening" te vragen bij: de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch.

Een voorlopige voorziening is in feite het nemen van een tijdelijke maatregel, bijvoorbeeld het schorsen van het besluit gedurende de tijd die nodig is om de bezwaren te behandelen en daarop een besluit te nemen. Voorwaarde om een voorlopige voorziening te vragen is dat er sprake is van spoedeisend belang.

Voor het vragen van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd.

Aan deze procedure is het kenmerk Z/161297 gekoppeld. Wij verzoeken u bij correspondentie dit kenmerk te vermelden.

's-Hertogenbosch, juni 2022